

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-
РЕАБІЛІТАЦІЙНА АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Факультет мистецтва та дизайну
Кафедра садово-паркового господарства

Допускається до захисту:
завідувач кафедри
садово-паркового господарства

Н.П. Дерев'яно Н. П.
"10" *червня* 2020 р.

Фоміна Наталя Юріївна

ДИПЛОМНА РОБОТА

(за першим (бакалаврським) освітнім рівнем)

**КВІТКОВО-ДЕКОРАТИВНЕ ОФОРМЛЕННЯ ХОРТИЦЬКОЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ М.ЗАПОРІЖЖЯ**

Керівник – к.с.-г.н., доцент

Бредіхіна Юлія Леонідівна

Консультант – к.с.-г.н., доцент

Дерев'яно Наталія Петрівна

Запоріжжя, 2020

ВСТУП

Виконуючи екологічні функції, зелені насадження на територіях закладів вищої освіти, як складові системи міського озеленення, беруть участь не тільки в архітектурно-планувальній організації цієї території, а й створюють естетично повноцінне середовище соціально-психологічного комфорту для студентів та співробітників закладу. Квітково-декоративне оформлення є невід'ємною її частиною і, на відміну від дерев та кущів, воно є найбільш різноманітним і мінливим елементом. Різні за габітусом і декоративними якостями квітково-декоративні рослини виконують різноманітні композиційні функції у просторовій організації рослинних елементів культурного ландшафту [13].

Асортимент квітково-декоративних рослин суттєво змінюється з року в рік, у культуру входять нові види, з'являються нові сорти та гібриди [10]. Широкий вибір квітково-декоративних рослин на сучасному етапі розвитку садово-паркового будівництва дозволяє створювати гармонійні поєднання кольорів і архітектоніки рослин для оформлення об'єктів озеленення.

Актуальність роботи

Питання збагачення і оновлення асортименту декоративних рослин завжди є актуальними для квітникарства будь-якої країни. Все це викликано як природним зростанням рівня людських вимог з розвитком цивілізації, так і моральним старінням сортів, які впродовж тривалого часу беззмінно перебувають у центрі уваги [22]. Квітково-декоративне оформлення території закладів вищої освіти станом на сьогодні характеризується однотипністю, відсутністю квіткового дизайну, перевантаженістю великою кількістю видового асортименту, або, навпаки, його бідністю та ін. З огляду на вищезазначене, стає зрозумілим, що таке становище квітково-декоративного оформлення у зелених насадженнях обмеженого користування потребує перегляду і переоцінки деяких застарілих правил та прийомів оформлення і утримання квітників. Тому наразі є пріоритетним вивчення їх сучасного стану та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо підвищення їх декоративності.

Мета дослідження – вивчення та всебічна оцінка сучасного стану квітково-декоративного оформлення зелених насаджень обмеженого користування на прикладі Хортицької національної академії м. Запоріжжя.

У зв'язку з цим в роботі ми ставимо такі завдання:

1. Охарактеризувати природні умови району дослідження.
2. Провести інвентаризацію таксономічного складу та проаналізувати систематичну структуру квітково-декоративних рослин.
3. Провести аналіз квітково-декоративних рослин за термінами квіткування та тривалістю життєвого циклу.
4. Виконати групування таксонів за частотою використання в квітничково-декоративному оформленні.
5. Здійснити класифікацію квітників.
6. З'ясувати сучасний стан квітничково-декоративного оформлення.

Об'єкт дослідження: видовий склад квітково-декоративних рослин.

Предмет дослідження: квітково-декоративне оформлення зелених насаджень території Хортицької національної академії.

Методи дослідження. Дослідження проводилися в наявних зелених насадженнях території Хортицької національної академії протягом 2019– 2020 рр. У дипломній роботі представлено результати аналізу різних джерел літератури, зокрема наукових, які стосуються теоретико-методологічних аспектів дослідження квітково-декоративного оформлення зелених насаджень. Назви вищих судинних рослин та їх таксономічна належність наведено відповідно до GBIF Secretariat: GBIF Backbone Taxonomy [23]. Встановлення основних ознак, за якими класифікують квітники, а також виявлення квіткових композицій згідно з цими категоріями здійснено за загальноприйнятими методиками декоративної флористики [19]. Для встановлення класифікаційних ознак квітників проведено інвентаризацію та фотофіксацію квіткових композицій.

Наукова новизна одержаних результатів. Отримані результати дослідження розкривають проблему сучасного стану квітково-декоративного

оформлення зелених насаджень закладів вищої освіти на прикладі Хортицької національної академії. Вперше зроблено анотований список видового складу квітників для вищезазначеного навчального закладу. Встановлено, що на сьогодні квітково-декоративне оформлення зазначеної території представлено 69 видами, що належать до 32 родин, 54 родів.

Структура та обсяг роботи. Дипломну роботу викладено на 64 сторінках машинописного тексту, з яких 59 сторінок основного тексту, а 5 сторінок – додатки. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку літературних джерел, 2 додатків.

Практичне значення одержаних результатів. Матеріали дипломної роботи можуть бути використанні для викладання курсів «Квітникарство», «Озеленення населених місць», «Основи композиції», а також при написанні курсових та наукових робіт.

ВИСНОВКИ

1. У результаті проведеної інвентаризації таксономічного складу квітково-декоративного оформлення зелених насаджень Хортицької національної академії було встановлено, що на сьогодні квітково-декоративне оформлення досліджуваної території представлено 69 видами рослин, що належать до 32 родин, 54 родів. Серед них було виділено такі основні групи декоративно-квіткових рослин, як однорічники (гарноквітучі, декоративно-листяні, килимові, виткі), дворічники та багаторічники (зимуючі та не зимуючі у відкритому ґрунті, цибулинні та бульбоцибулинні).
2. Аналіз асортименту декоративно-квіткових насаджень виявив, що у кількісному еквіваленті переважають багаторічні рослини – 69,6%, однорічні рослини складають 23,2%, чагарникові – 5,8% та 1,4% становлять напівчагарники. У декоративно-квітковому оформленні зелених насаджень Хортицької національної академії дворічні рослини не використовуються.
3. Багате різноманіття багаторічників забезпечує безперервне цвітіння з ранньої весни до пізньої осені. Їх цінність полягає ще у тому, що вони економічно вигідніші, ніж однорічники й дворічники, і можуть рости на одному місці тривалий час. Найбільш популярними видами є: анемона лісова, айстра багаторічна, лаванда, хоста ланцетоподібна, півонія деревоподібна. В озелененні академії використовують багаторічники, які зимують у відкритому ґрунті – гібіскус сирійський, барвінок малий, кампсис гібридний, півники гібридні, волошка лучна, лілійник звичайний, гортензія великолиста та ін.
В оформленні академії використані також багаторічники, які не зимують у відкритому ґрунті, – жоржина культурна, хлорофітум чубатий, хризантема гібридна, пеларгонія зональна та ін. Серед останніх до цибулинних належать такі види, як гіацинт східний, нарцис поетичний, тюльпан гібридний. Бульбоцибулинні в озелененні академії не використовуються.

4. На досліджуваній території серед великої кількості квітково-декоративних рослин однорічники займають друге місце і нараховують 16 видів рослин. Завдяки тривалому та рясному цвітінню вони створюють яскраві плями садово-паркового пейзажу, підкреслюють деякі частини рослинних композицій, що в цілому надає насадженням академії деяку виразність. Це такі види: агератум Гаустона, газанія гібридна, настурція велика, капуста декоративна, петунія гібридна, чорнобривці прямостоячі, чорнобривці розлогі та ін.
5. Всі досліджувані квітково-декоративні рослини на території академії за термінами квітування можна розділити на такі групи – літні (35 видів), весняні (9 видів), весняно-літні (8 видів), літньо-осінні (7 видів) та пізньолітньо-осінні (5 видів). Переважають види рослин з літнім терміном квітування – чорнобривці (прямостоячі та розлогі), традесканція віргінська, геліопсис соняшниковидний. У весняний період квітують: тюльпан гібридний, гіацинт східний, нарцис поетичний, півник гібридний, роговик Біберштейна. До пізньої осені милують око хризантема гібридна, капуста декоративна. Рослини з декоративною зеленню яскраво виглядають протягом усього вегетаційного періоду (госта ланцетолиста, цинерарія приморська, декоративна капуста та ін.). Зазначені види рослин мають гарну форму листків та виділяються своїм різноманітним забарвленням листя – від світло-сірих, помаранчевих до темно-бордових, зі строкатими крапленнями.
6. Групування таксонів за частотою використання в художньому оформленні ділянок досліджуваного об'єкта показало, що до I групи (таксони, які використані в озелененні лише одного типу квітника) належать 3 таксони; до II групи (які використані в озелененні двох-трьох типів квітників) – 23 таксони; III група (з використанням на чотирьох-восьми типах квітників) становлять 7 таксонів; IV група (з використанням на 8-12-ти типах квітників) складається з 5 таксонів; в озелененні у 13 типах квітників (V група) не використано жодного таксона. Таким чином, можна

стверджувати, що територію академії прикрашають здебільшого квітково-декоративні рослини таксонів І групи.

7. Дослідження комплексних садово-паркових композицій на території Хортицької національної академії виявили, що переважають квітники з чітким плануванням геометричної форми – партер, модульний квітник, рабатки, бордюри.
8. Яскравими представниками декоративних квітників на території академії є міксбордери, килимові клумби, мініатюрні квіткові сади. Досить ефектно виглядають квітники в габіонах, вазонах та переносних контейнерах. Привертають увагу рокарій, кам'яниста гірка, арабеска, квіткові композиції біля водойм.